Бу сорау к?пл?рне борчый. Кин?ш ??м м?гълумат ?чен т?рле чыганак ларга м?р???гать ит?рг? туры килде. Биология ??м экология буенча галим Альфия Юнир кызы Горчаковадан да сораган идем. Аралашканда шундый фикере бел?н уртаклашты. К?г?рек с?зен? Альфия Юнир кызы т?б?нд?геч? а?латма бир?: «… ул органик субстратлар ?слегенд? ?зен? ген? хас таплар яки пленкалар барлыкка китер?че микроскопик г?мб?л?р. И? агулысы булып сары к?г?рек ис?пл?н?. Ул бик к?чле ??м актив р?вешт? афлатоксин агуын б?леп чыгара ??м продуктны? эчен? ?к ?теп кереп тарала. Бу матд?не? т?ме д?, исе д? юк. ?мма 1 килограмм ?исемд? аны? 2 мкг. дозада гына булуы да афлатоксикоз диг?н бик куркыныч чир барлыкка китер?е м?мкин», - ди.

Галимн?р т?рле к?г?рек г?мб?чекл?ре б?леп чыгучы 100г? якын агулы матд?л?р барлыгын ачыклаган. Шулар арасыннан и? нык таралганы – афлатоксиннар. Организмда акрынлап ?ыелып килеп (кайвакыт дист? еллар д?вамында) бу матд?л?р бавырда яман шеш барлыкка китерерг? м?мкин, ик?н. Аяныч, ?мма факт.

Б?ген ашамлыкларыбыз бозылмасын ??м искерм?сен ?чен суыткычта сак-лыйбыз. Бигър?к ??йне? эссесенд?. ?мма к?г?рек анда да ?теп керерг? к?п сорамый. Шу?а к?р? ??р ху?абик? бел?: ?г?р азыкны д?рес сакламаса?, анда к?г?рек барлыкка кил?. Полиэтилен капчыкта тоткан ипи шунда ук яшькелт т?с бел?н к?г?реп чыга, сыр ??м каймак ?сл?ре ак пленка бел?н каплана, варенье ?сл?ренд? д? акрынлап к?гел?ем таплар барлыкка кил? башлый. Азыкта гына да т?гел хыял, дымлылык зур булган ??р ?ирд? барлыкка кил? к?г?рек.

К?г?рек бел?н ничек к?р?шерг? диг?н сорауга бернич? ки??шне интернеттан таптым, алар: ?йд? к?г?рек барлыкка кил?ен? с?б?п була торган дымлылык чыганагын бетерегез. Бозылган азыкларны ?ич кызганусыз ташлагыз. Дымлы ?с ??м аяк киемн?рен ?ыеп куярдан элек яхшылап ?илл?тегез. Суыткычны ??м азык калдыкларын ?ыя торган чил?кне ешрак юыгыз, суыткычка махсус киптер? ?айланмасын урнаштыру да яхшырак булыр иде. Кер юу машинасында юеш ?йберл?рне озак тотмагыз ??м башкалар.

А.Ю.Горчакова ??м микробиологлар фикеренч?, г?мб?л?р, гомум?н, безне? планетадагы и? серле затлар. Алар бернич? к?н яки с?гать эченд? барлыкка кил?л?ре га??пл?ндер?. ?мма алар арасында шундыйлары да бар: к?пчелек г?мб? т?рл?рене? барлыгын да белми кешел?р. Ч?нки аларны лупасыз к?р? м?мкин т?гел.

Ш???рд? яш??че кешел?р ябык б?лм?л?рд? 80-90 процентка якын вакытын ?тк?р?, дип билгели социологлар ??м гигиенистлар. ? андый ябык б?лм? эченд?ге ?авада гаять к?п санда микроорганизмнар мыжгып тора. Чит ил матбугатында х?тта ул махсус термин бел?н билгел?н? – «ябык бинаны? начар т?эсире синдромы». А?а югары сулыш алу юлларындагы ялкынсыну ??м аллергик авырулар кер?. Шулай ук й?р?к ??м кан тамырлары авырулары да. ?авада бик к?п санда булган к?г?рек г?мб?л?рене? споралары ??м ч?пр? к?з?н?кл?ре с?лам?тлек ?чен аеруча зыянлы булып ис?пл?н?. Билгеле, гади к?з бел?н аларны к?р? м?мкин т?гел, шу?а к?р? ?пк?л?рг? ?ава бел?н берг? ?теп кер?ен берничек т? сиз? алмыйбыз.
К?бебез аш-суны саклауга ?и?ел карыйбыз. ?стенд?ге к?г?рек катламны алып ташлап, берни булмагандай, вареньесын ашап бетер?без. ? бит ?стенд? к?г?рек барлыкка килг?н т?м-томны ?ич ж?лл??сез ташларга кир?к. Ч?нки к?г?рек эшч?нлегене? калдыклары ?т? агулы. ??м ирт?ме-со?мы, алар яман шеш барлыкка кил? ?чен у?айлы ?ирлек булып хезм?т ит?рг? м?мкин. Вареньены я?адан кайнаткан очракта да к?г?рек б?леп чыгарган агу барыбер д? ?лми ик?н, ч?нки кайнау вакытында алар таркалмый. Аеруча к?г?рг?н чикл?векл?р ??м кипк?н ?ил?к-?имешл?р кеше организмына куркыныч. Шундый барлык ашамлыкларны ?кенечсез ташларга кир?к. ?зегезне ?зегез сакларга онытмагыз.

Н. Х?лил